

**"O'ZBEKISTON RESPUBLIKASINING "MANFAATLAR TO'QNASHUVI
TO'G'RISIDA"GI QONUNI. 2024-YIL 5-IYUN KUNI PREZIDENT
TOMONIDAN IMZOLANGAN VA O'RQ 931-SON BILAN
RASMIYLASHTIRILGAN."**

*Toshkent viloyati O'rtachirchiq tumani
Davlat xizmatlari markazi
bosh mutaxassisi M.Muxoraliyev*

Bugungi kunda manfaatlar to'qnashuvi va korrupsiya davlat boshqaruvi va iqtisodiy rivojlanishga jiddiy to'sqinlik qilayotgan dolzarb muammolar sifatida e'tirof etilmoqda. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2024-yil 5-iyun kuni imzolagan **"Manfaatlar to'qnashuvi to'g'risida"gi qonuni** ushbu muammoni hal qilishga qaratilgan muhim qadam bo'ldi.

🔍 Manfaatlar to'qnashuvi nima?

Manfaatlar to'qnashuvi — bu shaxsning xizmat vazifalarini bajarishda shaxsiy yoki oilaviy manfaatlar davlat yoki jamoat manfaatlariga zid keladigan vaziyatdir. Oddiy qilib aytganda, mansabdor shaxs o'z qarindoshlariga, tanishlariga yoki o'zining boshqa moliyaviy manfaatlariga yordam beradigan qarorlar qabul qilsa, bu manfaatlar to'qnashuvi hisoblanadi.

🔗 Hayotiy misollar:

🔗 **Davlat xaridlari:** Masalan, bir davlat tashkiloti yetkazib beruvchini tanlash bo'yicha tender o'tkazyapti. Agar ushbu tashkilot rahbarining qarindoshi tenderda qatnashayotgan kompaniyaning asoschilaridan biri bo'lsa va rahbar unga imtiyoz yaratib bersa, bu manfaatlar to'qnashuvining klassik misolidir.

🔗 **Kadrlar siyosati:** Davlat idoralarida ishga qabul qilishda rahbarlar o'z qarindoshlarini yoki do'stlarini tavsiya qilib, boshqa talabgorlarning huquqlarini cheklab qo'yishi ham manfaatlar to'qnashuvi sifatida qaraladi.

🔗 **Litsenziya yoki ruxsatnoma berishda:** Masalan, davlat agentligi rahbari o'zining oilaviy biznesiga imtiyozli shartlar bilan litsenziya berishga harakat qilsa, bu ham manfaatlar to'qnashuvi hisoblanadi.

🚫 Korrupsiya nima?

Korrupsiya — bu vakolatlarni suiiste'mol qilib, shaxsiy manfaat olishdir. Pora olish, pora berish, xizmat mavqeidan foydalanib qonunga zid ravishda qaror qabul qilish korrupsiyaning eng ko'p uchraydigan shakllaridir.

Masalan, davlat loyihalarini amalga oshirishda pudratchilardan "otkat" talab qilish, davlat mulkini sotishda "o'z odamlari"ga imtiyoz berish yoki jamoatchilikka

oshkor qilinmagan qarorlar orqali shaxsiy daromad orttirish korrupsiyaning yorqin namunasidir.

✦ Qonun qanday tartibga soladi?

2024-yil 5-iyunda qabul qilingan “Manfaatlar to‘qnashuvi to‘g‘risida”gi qonunga ko‘ra:

- ✓ Mansabdor shaxslar manfaatlar to‘qnashuvi yuzaga kelgan taqdirda, bu haqda yozma ravishda rahbarlariga xabar qilishi shart.
- ✓ Axborotni oshkor qilish majburiyati joriy qilindi — ya’ni davlat xizmatchilari manfaatlar to‘qnashuvi ehtimoli bo‘lishi mumkin bo‘lgan har qanday shartnoma yoki qarorlar haqida ochiq-oydin hisobot berishga majbur.
- ✓ Korrupsiyaga qarshi kurashish agentligi ushbu sohada vakolatli davlat organi sifatida belgilangan bo‘lib, manfaatlar to‘qnashuvini aniqlash, oldini olish va ularni bartaraf etish bo‘yicha nazoratni amalga oshiradi.

💡 Qanday choralar ko‘rilmoqda?

Davlat idoralarida manfaatlar to‘qnashuvini aniqlash uchun **Yagona elektron reyestr** joriy etilishi kutilmoqda. Bu reyestr orqali davlat xizmatchilarining qarindoshlari, sheriklari yoki boshqa manfaatdor tomonlar bilan aloqadorligi tahlil qilinadi.

Bundan tashqari, har yili davlat xizmatchilari o‘z daromadlari va mol-mulklarini deklaratsiya qilib, manfaatlar to‘qnashuviga yo‘l qo‘ymasliklari nazorat qilinadi.

📌 Xulosa

Manfaatlar to‘qnashuvi va korrupsiya jamiyatda adolatsizlik va ishonchsizlikni kuchaytiradi. Shuning uchun qonunchilik orqali manfaatlar to‘qnashuvini aniqlash va bartaraf etish tartibining belgilanishi davlat boshqaruvi sifatini oshirish, fuqarolar manfaatlarini himoya qilish va iqtisodiy rivojlanishga yordam beradi.

Har birimiz manfaatlar to‘qnashuvi va korrupsiya bilan kurashishga befarq bo‘lmay, qonunlarni hurmat qilishimiz lozim. Faqat shunda adolatli va korrupsiyasiz jamiyat barpo etish mumkin bo‘ladi.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. O‘zbekiston Respublikasi “Manfaatlar to‘qnashuvi to‘g‘risida”gi qonuni. 2024-yil 5-iyun, O‘RQ-931-son.
2. O‘zbekiston Respublikasi “Korrupsiyaga qarshi kurashish to‘g‘risida”gi qonuni. 2017-yil 3-yanvar, O‘RQ-419-son.
3. Korrupsiyaga qarshi kurashish agentligi veb-sayti: www.anticorruption.uz